

EPISCOPUL ÎN TRADIȚIA APOSTOLICĂ

*Apariția, importanța, simbolistica și aspectele ce țin de
personalitatea celui ce este un povățuitor al
unității din Biserica lui Hristos, Dumnezeu cel Întrupat.*

Asociația Creștină „Apostoliconul” - 2022

Hristos binecuvântând Pâinea între Apostolii Cleopa și Luca

EPISCOPUL ÎN TRADIȚIA APOSTOLICĂ

Este o lucrare dogmatică despre rânduiala hirotoniei episcopului, regulile cărora acesta trebuie să se supună, drepturile și obligațiile sale reglementate de Noul Testament și de scrierile Sfinților și dumnezeieștilor Apostoli.

De ce este o lucrare cu conținut dogmatic?

Este o lucrare cu conținut dogmatic pentru importanța pe care o are Episcopatul în Biserica Creștină, din cele mai vechi timpuri până astăzi.

Episcopatul este un rang dogmatic precum însăși Biserica este dogmatizată.

Biserica nu poate exista fără episcop.

„Acolo unde este episcopul, acolo este și Biserica” – spunea Sfântul Ciprian al Cartaginei.

Vremurile sunt tulburi, au fost și vor mai fi. Doar o perioadă de timp Biserica poate exista fără episcop, iar în acest caz se aplică iconomia acceptării unuia, dintre cele mai apropiate schisme, dar nu și doctrina acelei schisme de unde vine.

Episcopatul în Biserica Creștină timpurie, până în secolul al IV-lea.

Deși termenul "episcop" s-ar regăsi ca originar din limba greacă, fiecare limbă a lumii antice și moderne îi poate atribui un sens. Existența sa începe o dată cu apariția creștinismului, fiind unul dintre cele 3 ranguri de origine apostolică (apostol, episcop și diacon).

Scriitorii creștini timpurii stabilesc principalele categorii de clerici din creștinism. Însuși Noul Testament menționează fiecare rang care se conservă până astăzi, exceptând rangul de Apostol. Chiar și acest rang vedem că a avut o continuitate proprie până la jumătatea secolului al II-lea, urmând ca după decesul ultimilor Apostoli să dispară și acest rang din creștinism și să nu mai poată fi prezent decât sub forma unor onoruri în ceea ce privește canonizarea anumitor Sfinți.

Pentru început, să analizăm în ansamblu felul în care Apostolul Pavel vorbește despre acest rang din ierarhia superioară a Bisericii Creștine, chiar în Epistolele către tânărul Apostol Timotei. Înainte de aceasta, trebuie să nu uităm să amintim faptul că Apostolul Timotei a avut o „eparhie” inițial formată doar din mama Eunichia și bunica sa Loida pe care avea să le menționeze în Epistola a doua, în al patrulea verset (din Apostolicon). Loida mai apare și sub numele latinesc de Lois, Loidia în alte scrieri patristice sau Lidia.

Deși bisericile iudaizatoare insistă pe ideea că Timotei era un evreu de neam grec și avea să fie și hirotonit Episcop de Pavel în Efes, alte surse ne arată că s-a născut în perioada din apropierea propovăduirii Mântuitorului, în localitatea anatoliană Lистра. Vedem că și mama și bunica lui Timotei ne arată că nu au nici pe departe origini iudaice, ci dimpotrivă, latinești. Deci, chiar și numele lui Timotei nu este unul prietenos pentru evrei amintindu-ne că este de origine seleuciană, și persoanele menționate în vechiul testament cu acest nume nu erau evrei. Evident, Grecia este un important centru comercial al vremii aceleia, chiar și Anatolia, influențele lingvistice având să diversifice și prenumele oamenilor. Din apocrifă „Faptele Apostolilor” aflăm, printre câteva contradicții care ne arată că lucrarea într-adevăr nu-i aparține Apostolului Luca, despre faptul că Timotei nu era tăiat împrejur, deci, nici vorbă de iudaism în familia sa.

Acest formidabil Apostol avea să fie hirotonit episcop de foarte tânăr, chiar dinainte de vârsta "majoratului". Participă la câteva călătorii misionare împreună cu Apostolii Pavel și Sila prin anul 52 și avea să treacă la cele veșnice prin martiraj, în anul 97, la vârsta de 80 de ani, după ce a arătat împotrivire cinstirii zeiței Diana din mitologia romană.

Deși nu cunoaștem nici un detaliu despre anul în care s-a încreștinat și a fost hirotonit episcop, intuim că prima epistolă este trimisă către tânărul Timotei tocmai pentru a-l iniția în înțelepciunea statorniciei și a vigilenței, lucru pe care nu ar mai fi necesar să-l explicăm unui om trecut de vârsta majoratului. Totodată vedem că Timotei este un intelectual al vremii, potențialul său oratoric sporind episcopia sa din Efes de la două persoane la sute de creștini.

Pentru că multe informații ni se pierd o dată cu arderea manuscriselor din anul 311, ne rămân doar câteva mărturii din Noul Testament despre episcopat, și acestea sunt menționate pentru prima dată de Apostolul Pavel.

Firește, toți Apostolii au fost și episcopi, foarte puțini având statutul doar de diacon. Înainte să dăm citire textului relatate de Pavel, trebuie să mai amintim câteva aspecte despre

Apostoli care sunt și temelia episcopatului creștin.

Primii Apostoli sunt în număr de doisprezece, urmând ca Hristos Mântuitorul, Dumnezeu cel Întrupat, să aleagă alți 72 de Apostoli. După Învierea Sa și după Pogorârea Duhului Sfânt, aceștia aveau să fie în mare parte episcopii unor regiuni din diferite țări ale lumii. Înainte de Înviere au fost trimiși de Hristos să propovăduiască doi câte doi, dar, după Pogorârea Duhului Sfânt asupra lor, aveau să predice individual, rareori câte doi sau mai mulți, și aceasta numai pentru a arăta unitatea bisericească dintre ei și splendoarea principiului comuniunii euharistice.

Dintre Apostoli avem și care au căzut, nu doar pe Iuda, ci și alți apostoli și ucenici ai apostolilor care s-au evidențiat ca părinți ai primelor erezii de la periferia creștinătății. Dintre aceștia amintim pe Iuda, cel care prin sinucidere pierde orice speranță de mântuire, fapta fiind de neiertat și împotriva Duhului Sfânt, inclusiv împotriva vieții rânduite de Dumnezeu. Apoi amintim pe Nicolae care poate fi considerat cu lejeritate părintele ereziei ecumenismului, având să se facă închinător și la idoli vremii, pe Simon, autorul tainelor cerute în schimbul unor mituri, fapt pentru care Apostolii la unison l-au catalogat a fi eretic. De asemenea, mai amintim pe Dima care este autorul indiferenței, o erezie care astăzi nu doar că este practică în cultele mari, ci chiar este impusă cu agresivitate. Unii credincioși ai acestor culte ajung să fie scoși afară, dacă sunt clerici să fie destituiți, doar pentru că ar cuteza să se ridice vreun deget deasupra nivelului de indiferență pe care cultul îl întitulează „ascultare” și care se caracterizează prin lipsa oricărei forme de cărtire.

Prin faptul că unii dintre apostoli au căzut, vedem că Dumnezeu nu-i răpește autonomia omului de a se ridica sau de a cădea, ci aceasta rămâne la libera alegere a fiecăruia, totodată fiind și una dintre primele condiții esențiale pentru mântuire, după Botez sau celelalte Taine ale creștinătății. Prin natura importanței sale trebuie să subliniem că libertatea de decizie în creștinism are un caracter dogmatic, tocmai din prisma rezultatelor pe care le poate aduce, adică mântuirea sufletului.

Acum, revenind la primele mărturii despre episcop în creștinătatea timpurie, ne ghidăm în principal după aceste Epistole sau scrisori trimise de Pavel către tânărul ucenic Timotei, al cărei bunică încă trăia și al cărui instinct episcopal încă era viu. Vrând să-l protejeze de orice greșală, Apostolul Pavel îi explică lui Timotei, ca el să predice mai departe creștinilor adunați în jurul său, ce este episcopatul creștinesc: (extras din Apostolicon) *„Vrednic de crezare, este cuvântul: de vine cineva spre episcopie, bun lucru dorește. Se cuvine, dar, ca episcopul să fie fără de prihană, bărbat al unei singure femei, veghetor, înțelept, cuviincios, iubitor, destoinic să-i învețe pe alții, nebețiv, nedepins să bată, neagonisitor de câștig urât, ci blând, pașnic, ne iubitor de argint, bine chivemisind casa lui și având copii ascultători, cu toată bună-cuviința. Căci dacă nu știe cineva să-și rânduiască propria lui casă, cum va purta grijă de Biserica lui Dumnezeu? Episcopul să nu fie de curând botezat, ca nu cumva, fălindu-se, să cadă în osânda ispititorului. Dar el trebuie să aibă și mărturie bună de la cei din afară, ca să nu cadă în ocară și în cursa potrivnicului”* (1 Timotei, vers. 14-15 / B.O. 1 Tim. 3, 1-7).

Pentru că, totuși, datoria noastră este aceea de a ne raporta inclusiv la gravitatea lucrurilor introduse de puterile politicii din trecut în cuprinsul Noului Testament oficial, trebuie să ne oprim asupra contradicției atribuite Apostolului Pavel într-un mod total nerușinat: *„Cel necăsătorit se îngrijește de cele ale Domnului, cum să placă Domnului. Cel ce s-a căsătorit se*

îngrijește de cele ale lumii, cum să placă femeii” (1 Corinteni, 7, 33-34). La prima vedere unii pot căuta orice fel de argument răstălmăcit doar să dea întâietate episcopatului celibatar sau cel de mai apoi, după introducerea ereziei montanismului în bisericile ortodoxe și catolice, adică monahismul. Cu toate acestea, mai avem, tot în aceeași epistolă, în noul testament oficial, o completare a contradicției la capitolul 9, versetul 5, unde Apostolul ar cârți că de ce toți ceilalți Apostoli au femeie și numai el și cu Varnava sunt în situația celibatului. Aici trebuie să ne aducem aminte că Barnaba se numea Iosif. Acesta a avut copii, nepoți și în cele din urmă aflăm că nepoții săi au ajuns în fața împăratului Nero în perioada în care a fost decretată executarea tuturor iudeilor din Roma. Nepoții lui au dovedit că nu sunt de neam iudeu și nici înaintașii lor nu au avut vreo legătură cu această rasă, fiind greci ciprioți.

De ce ar exista această întrebare, dacă noi știm că unii dintre Apostolii Mântuitorului au fost și aproape de vârsta actuală a majoratului la chemarea lor spre propovăduire? Era firesc să nu fie încă căsătoriți, dar să respecte la vremea cuvenită ceea ce zice Hristos în Evanghelie. Să nu uităm că avem chiar și mai târziu, în secolul al treilea și chiar la începutul secolului al IV-lea, episcopi care au fost hirotoniți la vârsta de doar 16 ani. Mucenicul Elefterie este un caz cunoscut, dar avem pilda Ierarhului Clement cel tânăr, care la 18 ani este deja episcop. Putea cineva să le lege împlinirea firii dacă aceștia au fost hirotoniți atât de devreme doar pentru puterea cuvântului lor și pentru lucrarea de care întreaga Biserică avea nevoie? Firește că nu. Înainte de orice altă regulă, Evanghelia lui Hristos este conținutul dogmatic primordial după care Biserica trebuie să se ghideze.

Să analizăm descrierile Apostolului Pavel cu privire la episcopat: *„Vrednic de crezare, este cuvântul: de vine cineva spre episcopie, bun lucru dorește”*. În cultele oficiale în care, după secolul al IV-lea episcopul devine boierul cetății, s-a mers pe ideea „nu poți cere acest lucru pentru că trebuie să-l meriți. Intră în contradictoriu cu învățătura Apostolului care spune clar că el, ca persoană, *bun lucru dorește*. Dar, totuși, trebuie să respecte niște condiții și le enumeră: *„Se cuvine, dar, ca episcopul să fie fără de prihană”* și aici să privim că Pavel se raportează în mod sinoptic Sfintei Evanghelii în care Hristos spune celui ce a fost primul Episcop Întâistătător al Apostolilor, Dumnezeuiescul Apostol Petru: *„să nu piară credința ta. Și tu, oarecând, vei întări pre frații tăi”* (Luca vers. 528 / B.O. Luca 22, 32). Deci, episcopul trebuie să fie fără de prihană în credința sa pentru a nu fi un povățuitor spre orbire, ci spre luminarea celorlalți. Dacă el are concepții greșite, nu va putea să îndrepte pe cineva, ci mai degrabă să-l strice.

Apostolul Pavel continuă criteriile care definesc vrednicia celui ce dorește sau celui ce este dorit de comunitate să fie episcop: *„bărbat al unei singure femei, veghetor, înțelept, cuviincios, iubitor, destoinic să-î învețe pre alții”*. Așadar, episcopul trebuie să fie un bărbat căsătorit, apoi le enumeră într-o ordine deosebit de importantă pe celelalte care zidesc temeliile creștinătății umane. Dacă nu înțelept, atunci dintru început ai nesocotit toată psihologia Dumnezeuieștii Evanghelii care tocmai asta face, adică îl ridică pe om de la robie la înțelepciune ca prin *adevăr să devină liber* de orice tulburare. Apoi, dacă nu ești veghetor, dacă nu ai darul intuiției, vei cădea precum Dima. Degeaba ai înțelepciunea dacă nu ai și intuiție. Dacă ești necuviincios, creștinii nu vor avea ce respect reciproc să-ți ofere. Să privim exemplul lui Petru. Pe el îl numește Hristos întăritor al celorlalți. Ce înseamnă acest cuvânt? Că el va fi sprijinul, povața și modelul lor la un moment dat și prin puterea acestui exemplu

oferit de marele Apostol, se va clădi și verticalitatea celorlalți. Cum ar fi fost ca Petru să fie necuviincios și lipsit de cea mai mare virtute, adică dragostea? Nu ar fi fost toți la fel? Dar iată că buna cuviință o avem foarte bine detaliată în Sfânta Evanghelie, iar despre dragoste nici nu mai încape vorba.

Acum să revenim la îndemnul Celui ce nu dă porunci, pentru că porunca este dintru început o constrângere, ci sfaturi cum trebuie să fim noi, creștinii, adică Domnul, Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. El ne zice așa: „*de la începutul făpturii, bărbat și femeie i-a făcut Dumnezeu. De aceea va lăsa omul pre tatăl său și pre mama sa și se va lipi de femeia sa. Și vor fi amândoi un trup; așa că nu mai sunt doi, ci un trup. Deci ceea ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu mai despartă*” (Marcu, vers. 282-285 / B.O. Marcu 10, 6-9). Nu mai are nicio relevanță ce au relatat toate credințele antichității, dinainte de Hristos, când auzim de la Însuși Dumnezeu că de la începutul făpturii așa a fost creat omul, bărbat și femeie, adică fără vreo formă de poligamie, pentru că nu zice „bărbat și femei” sau „femeie și bărbați”. Așa că, încă o dată prin definirea episcopului ca fiind „*bărbat al unei singure femei*”, Apostolul Pavel ne arată că respectă întocmai îndemnul Celui prin care s-au creat toate.

După aceste criterii obligatorii pentru episcopat, Sfântul Apostol Pavel le enumeră pe celelalte: „*nebețiv, nedepins să bată, neagonisitor de câștig urât, ci blând, pașnic, neiubitor de argint, bine chivernisind casa lui și având copii ascultători, cu toată bună-cuviința*”. Ei, iată că adaosul apocrif amintit mai devreme, care făcea aluzie că cel necăsătorit nu se îngrijește cum să placă femeilor, ci Bisericii, vedem că tocmai Pavel spune că „*dacă nu știe cineva să-și rânduiască propria lui casă, cum va purta grijă de Biserica Lui Dumnezeu?*” Deci, în mod categoric cel ce a conceput acest adaos de origine doctrinară „montanistă” nu era nici măcar un creștin simplu, ci un politician al vremii pentru că omite cel mai important aspect al firii umane. Tocmai, cel care nu este căsătorit se îngrijește cum să placă femeilor, pentru că n-are una a sa; pe când cel căsătorit, dacă merge în parametrii Dumnezeieștii Evanghelii, este indiferent pentru că el are femeia sa, amândoi fiind o singură ființă unită cu desăvârșire.

În perioada Apostolică a primului secol, a mai fost o erezie întemeiată de un anume Diotref. Despre „diotrefism” trebuie să amintim că a fost dezrădăcinată chiar de către Dumnezeiescul Apostol Ioan, cel dintre cei 12 Apostoli, care l-a și hirotonit episcop și apostol pe Diotref. El era un slujitor și predicator din Eparhia Sfântului Apostol Caius, dar s-a deprins cu o altfel de lăcomie, aceea de a oferi „pedepse” financiare pentru „păcate”, și, în schimbul acestor „canoane”, el pretindea iertarea. Creștinismul în esența sa nu este unul ritualic, ci unul care renaște pe om, și nu prin rețete inutile, ci prin stimularea bunăvoinței omului.

Diotref avea să purceadă la ofensarea celorlalți Apostoli pentru a-și impune supremația în Biserică, să-i excomunică cu de la sine putere pe creștinii care comunicau sau primeau acasă pe alți Apostoli, cumva limitând „granițele” eparhiale. Aceste erezii diotrefiste aveau să fie incluse în cultele politice prin canoane și chiar prin stabilirea unor granițe eparhiale, rupând neîngrădita comuniune dintre toți creștinii Bisericii. Ei bine, un episcop nu are un anume sector al său, el fiind parte din Biserica lui Hristos. Firește, dacă dispăre respectul dintre episcopi și slujitori atunci nu se mai regăsesc cu identitatea descrisă de Dumnezeu Cuvântul. Dincolo de acest lucru, nu pot exista în mod canonic granițe teritoriale boierești în Biserică.

Sfântul Apostol Pavel continuă astfel: *Episcopul să nu fie de curând botezat* și ne explică de ce: *ca nu cumva, fălindu-se, să cadă în osânda ispititorului. Dar el trebuie să aibă*

și mărturie bună de la cei din afară, ca să nu cadă în ocară și în cursa potrivnicului". Potrivnicul din acest context are rolul de împotrivor și nu neapărat de un ispititor, pe care îl amintește puțin mai devreme. Este vorba de episcopul care cere de la Apostol să fie hirotonit, pentru că la vremea aceea nu te puteai duce cu grupuri de creștini care să confirme că acea comunitate te acceptă să le fii episcop, iar pentru a nu se isca vreo împotrivire spre rușinea lui, ca o cursă în care cade după ce aproape fură rangul, bine este ca el să fie conștient, și nu un fugar după cele Sfinte.

Dacă toate cele enumerate de Pavel, care sunt cuvinte întemeiate pe Cuvântul Dumnezeiesc al Evangheliei, sunt încălcate, așa cum poate să aducă nevrednicia dinainte de hirotonie, tot așa poate să o aducă și după hirotonie. Cum spuneam mai înainte, nici darul Apostolilor nu a fost pe veșnicie al lor, pentru că și dintre aceștia câțiva au căzut.

Să ne uităm mai cu atenție și să vedem că în mod intenționat Apostolul Pavel repetă aceeași condiție de două ori, ca episcopul să nu fie „*neagonisitor de câștig urât*” și apoi „*neiubitor de argint*” adică de bani. De ce repetă acestea două? Pentru ca cel ce urmează să fie episcop să nu fie deprins cu această meteahnă incurabilă, adică lăcomia după avuție. Chiar și Hristos ne învață că: „*Căci dinăuntru său ies cugetele cele rele, desfrânările, hoțiile, uciderile, adulterul, lăcomiile, vicleniile, înșelăciunea, nerușinarea, ochiul pizmaș, hula, trufia și ușurătatea. Toate aceste rele ies dinăuntru și spurcă pre om*” (Marcu vers. 203-204 / B.O. Marcu cap. 7, vers. 22). Aici trebuie să vedem cât de minunat este Duhul Sfânt care revelează atât textul Evangheliei, cât și textul Epistolei Apostolului Pavel, pentru că și în această descriere avem o repetare: zice despre desfrânare și apoi despre adulter, care sunt identice (nu din perspectiva lumii antice, ci din prisma creștinătății) precum mai sus spunea Pavel și despre deprinderile deja formate pentru câștig urât și despre lăcomia după arginți.

Iubirea, adică dragostea, este cea mai mare virtute a creștinătății. Chiar dacă repet această frază în aceeași lucrare, de data aceasta trebuie să vedem că orice dragoste curată se spulberă când urmărești scopuri întunecate și, în loc să împlinești iubirea ca și virtute, o săvârșești ca și osândă, nevrednicie, negliobie. Dar, câte dintre aceste criterii au mai reprezentat alegerile episcopilor bisericilor imperialiste? De ochii lumii toate pot fi invocate, dar adevărul care se vedea în secolul al IV-lea și care a progresat până în zilele noastre, ne arată că este fără echivoc în ascensiune și nici pe departe o stare în curs de abolire.

Apostolul nu spune că o comunitate nu poate să-și susțină episcopii, preoții și diaconii, ci dimpotrivă, atunci comunitatea ar fi iubitoare de sine și ar fi în creștinism numai cu numele sau cu formalismul de a participa la slujbele religioase. De aceea spune să fie episcopul chivernisit în casa lui, chiar bine chivernisit, pentru că mai apoi să fie bun chivernisitor și al banilor Bisericii. Să nu uităm că în aceeași epistolă Apostolul Pavel îl îndeamnă pe Timotei să susțină văduvele și cum să chivernisească tot ceea ce ține de Biserica din Efes. Deci, într-un cuvânt, episcopul trebuie să fie echilibrat în toate încă de la început, pentru că dacă te-ai format prost în inima ta, de acolo vor ieși lucruri concepute greșit care la final nu vor aduce roade bune și frumoase, ci doar piedici care în cele din urmă vor culmina cu sminteli publice și eșecuri catastrofale.

Acum să ne îndepărtăm de acest subiect și să ne continuăm parcursul spre înțelegerea esenței episcopatului în creștinism. Mai mare decât episcopul a fost rangul Apostolului. Ultimii Apostoli din lista celor 84 sunt Dionisie și Simion. După plecarea lor la cele veșnice (a nu se

pronunța „în neființă”), rangul Apostolesc avea să fie pierdut pentru totdeauna. Darurile sale erau unice, deosebit de mărețe și cu desăvârșire în lucrare. În ceea ce privește administrația bisericească, episcopul nu poate să hirotonească pe cineva direct în rangul de preot dacă nu a fost hirotonit diacon și nici pe episcop nu-l poate hirotoni decât dacă a fost mai înainte diacon și preot. Apostolul putea să facă această ascensiune, pe când episcopul nu poate. Darurile episcopului sunt limitate pe când darurile Apostolilor erau fără limite decât în ceea ce privește fireasca plecare a tuturor dintre noi din această lume vremelnică la viața veșnică.

Deși s-a pierdut rangul Apostolului din creștinism la jumătatea secolului al II-lea, episcopul rămâne de atunci cea mai înaltă demnitate din Biserică. Poate că de aceea avem în epistole cum trebuie să fie episcopii și ceilalți slujitori ai Altarului, pentru că tot din voia Dumnezeuului celui veșnic și viu s-au făcut aceste lucruri. Așadar, să continuăm îndestularea suflătoare și să aflăm celelalte frumoase relatări nou-testamentare despre episcopat.

Episcopul bisericilor oficiale a fost asociat cu arhierul. Eroarea este dovedită chiar de către Dumnezeiasca Evanghelie pentru că arhierii au fost cei ce l-au Răstignit pe Hristos, pe când Apostolii și Episcopii au fost cei care i-au propovăduit cuvântul peste tot globul pământesc. Dar nici administrativ vorbind, rangul mozaic de arhieru nu are nici cea mai mică asemănare cu episcopatul creștinesc, nici ca structură, nici ca importanță și nici ca implicare în activitatea Bisericii. Într-adevăr, după reforma de la Arles din anul 314 lucrurile aveau să fie altfel în cele două mari structuri susținute de puterea politică, adică apuseană și răsăriteană, cu alte cuvinte altfel decât spune Hristos în Evanghelie și totodată altfel decât învață Apostolii în epistolele lor. Mai exact acest „astfel” poate fi înțeles doar când vedem că lucrurile se petrec tocmai în inversul îndemnurilor Sfintei Evanghelii.

Printre reformele Sinodului de la Arles se numără și dispoziția imperială ca de atunci să nu se mai facă episcop de către un singur alt episcop, ci să fie cel puțin doi sau trei. Cum a avut loc câte o reformă în bisericile oficiale, cum gata și în noul lor testament au apărut argumente introduse. Din fericire, lipsind înțelepciunea și lucrarea Duhului Sfânt, n-au observat să modifice și în alte locuri și astfel au rămas contradicții doveditoare. Cât ai fi de viclean, fie ce împărat ai fi, Dumnezeu lasă loc acolo unde trebuie, doar omul să fie interesat să-l caute. Așadar, să vorbim despre hirotonia episcopului.

În Epistola Întâi către Timotei, din noul testament oficial, găsim această relatare: „Nu fi nepăsător față de harul care este întru tine, care ți s-a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor mai-marilor preoților” (I Timotei 4, 14). Acest aspect coincide cu reforma de la Arles; dar ce te faci că au uitat să modifice textul celei de-a doua epistolă în care aflăm cine hirotonește episcopul, unul sau mai mulți, prin proorcii de origini ghicitoarești iudaice sau prin lucrarea Darului Sfântului Duh? Iată ce relatează epistola: „Din această pricină, îți amintesc să aprinzi și mai mult Darul lui Dumnezeu, care este întru tine, prin punerea mâinilor mele. Căci Dumnezeu nu ne-a dat duhul temerii, ci al tăriei și al dragostei și al înțelepciunii.” (II Timotei, vers. 3 și 4 / B.O. II Timotei 1, 7-8). Cât de frumos ne descoperim originile creștinești doar dacă intuim drumul spre adevăratul sens al cuvintelor, evenimentelor și învățăturii? Dintr-o singură parte aflăm că episcopul se hirotonește de către un singur episcop și această condiție ar trebui să fie observată și din „Arhieraticonul” ortodox, unde participă mai mulți episcopi dar rugăciunile sunt formulate la singular („eu” și nu „noi”).

Condiția ca Episcopul Timotei să pună la rândul său mâinile peste alți creștini a fost explicată tot de către duhovnicul său, Apostolul Pavel, care îi scrie: „Nu-ți pune mâinile degrabă peste nimeni, nici nu te face părtaș la păcatele altora, ci păstrează-te curat. Păcatele unor oameni sunt vădite, dar ale altora însă sunt ascunse” (I Timotei, vers. 33 / B.O. I Timotei, cap. 5, vers. 22). După ce l-a ridicat la demnitatea de Episcop, Timotei avea să fie și el întărit să hirotonească alți episcopi, dar vedem că Pavel îl îndrumă să fie cu luare aminte pentru că este la început și numai de el depinde dacă stă sau cade din această demnitate. Vedem că dacă episcopul hirotonește un alt episcop, iar acela este pătat de fapte cu adevărat grele, atunci și el se face părtaș acelora pentru că aduce în Biserică un om care, deși are trebuință de doctor el însuși, este împluternicit să fie doctorul altora. De cealaltă parte, Pavel ne arată că oamenii pot fi atât de vicleni încât, chiar dacă se poate ca la un moment dat să fie dovediți nevrednici, știu să se ascundă pentru a-și atinge scopul lor.

Acum să vedem încă o dată cât de profundă este unitatea sau sinoptia textului din Evangheliu, încât după ce Pavel ne relatează întâi lăcomia și acum, tot ca o condiție pentru hirotonie, adică vigilența în ceea ce privește viclenia, în versetul sus discutat din Sfânta Evanghelie, tocmai și Hristos ne relatează în aceeași ordine: „vicleniile, înșelăciunea, nerușinarea, ochiul pizmaș, hula, trufia și ușurătatea. Toate aceste rele ies dinăuntru și spurcă pre om” (Marcu vers. 203-204 / B.O. Marcu cap. 7, vers. 22). Vedem că omul prin natura lui este capabil să se ridice la îndumnezeire oricând dorește. De aceea s-a Întrupat Dumnezeu și a propovăduit luminarea lumii. Dar, cine să o audă? Cei ce trebuie să o audă!

Viclenia onora poate să fie capabilă să obțină hirotonia într-un episcop, cum de altfel ortodoxia ar trebui să afle că nu prea are continuitate Apostolică și nu doar din secolul al XIV-lea, ci chiar din vremea Sinodului din Arles. Să ne reamintim câteva lucruri despre fondatorul bisericii imperiale, „episcopul” Militiade. Acesta a fost un preot din Roma, aliat al împăratului, care a participat la exilarea în Sicilia a Sfântului Eusebiu, Episcopul Romei. Acesta n-a dorit să-l hirotonească episcop pe Militiade, drept pentru care în anul 310 împăratul actualmente păgân și viitor arian, Constantin, l-a îndepărtat din scaun și cu de la sine putere l-a numit episcopul Romei. În anul 311 se adună Sfântul Sinod din Cartagina și toți cei 70 de episcopi îl declară pe împărat un „viclean care urmărește să domine Biserica Creștină”, lucru care s-a și adevărit mai apoi, după edictul condiționat din 313 emis de Licinius, cumnatul lui Constantin - nici vorbă să fi existat vreodată un edict emis de către acesta – și imediat după aceea urmează Sinodul din Arles din 314 care deja pune temelie ortodoxiei și catolicismului actuale.

Epifanie, Episcopul Salaminei (310-403) ne relatează: „Și au fost în total cincisprezece episcopi tăiați împrejur”. Și în acea vreme, când episcopii tăiați împrejur au fost hirotoniți la Ierusalim, era obligatoriu ca întreaga lume de jos să sărbătorească cu ei². Aici trebuie să explicăm faptul că până la Sinodul din Arles Învierea lui Hristos se sărbătorea în prima Duminică de după data certă a răstignirii, adică 1 aprilie Stil Nou. Perioada Învierii varia doar între 4 și cel târziu 10 aprilie (stilul nou), adică 22 și 28 martie (stilul vechi calendaristic). Același episcop ne relatează că: „în vremea lui Constantin a fost abandonat ritualul pascal din

¹ Tăierea împrejur este „botezul” evreilor. Constantin a dorit ca toți episcopii de la acest prim Sinod condus de el, din localitatea Arles, absolut toți să fie evrei;

²Panarion, cart. III, 10, 4.

*dorința de a i se potrivea cu ziua împăratului*³. Împăratul era născut în ziua de „quartodeciman”, adică la data de 15 Nissan, lună oscilantă din calendarul evreiesc. Mama sa era de origine evreică. Opozițiile de la acea vreme le-au constituit cei 70 de Sfinți Episcopi de la Sinodul din Cartagina, care aveau să îndure multe persecuții pe care le-am mai discutat.

De la același Epifanie aflăm că: *„biserica oficială a fost aruncată în tulburare încă din timpul episcopilor tăiați împrejur*⁴. Deși era episcop al bisericii oficiale și actualmente este canonizat ca Sfânt în calendarul ei, Epifanie avea să fie otrăvit și să moară pe vapor, în timp ce se întorcea în Cipru din Constantinopol.

Miliadiade, fără nicio autoritate succesională, este „împuternicit” de Constantin să „hirotonească” 15 episcopi tăiați împrejur, adică îi selectase pe sprânceană ca toți acești fondatori ai cultului oficial să fie doar evrei. Nu este de mirare faptul că, astăzi, cultele catolice și ortodoxe sunt mai iudaice decât însăși structura iudaismului contemporan...

După ce s-au folosit de Miliadiade până în anul 314, acesta moare subit pe data de 11 ianuarie 314, la puțin timp după ce împăratul, de constituție păgână și de o conștiință și mai păgânească, s-a „folosit” de el să-i numească „episcopi” pe cei 15 iudei.

Legat de viclenia unora care ajung episcopi, Macarie care era „episcop” în Ierusalim, numit de Constantin și Miliadiade în anul 312, s-a arătat viclenește opozant al arianismului deși avea să favorizeze foarte mult prosperitatea arianismului în detrimentul verticalității Sfântului Alexandru, episcopul Alexandriei. Dintre episcopii vechi dinaintea anului 314 foarte puțini au reușit să scape cu viață după începerea domniei lui Constantin, dar aveau să sfârșească și ei destul de tragic. De pildă, Sfântul Alexandru a fost otrăvit chiar în timpul „marelui” Sinod de la Niceea, din anul 325, după ce n-a mai acceptat nicio concesie între creștinism și arianism, împăratul fiind de părere că ambele structuri trebuie să funcționeze, dacă se poate, chiar în aceeași Biserică.

Revenind la subiectul nostru despre frumoasele relatări ale episcopatului creștinesc formulate atât de dumnezeiește de către Apostolul Pavel, aflăm și care este veșmântul dogmatic al episcopului, chiar dacă au apărut după secolul al XIX-lea o mulțime de structuri eretice unde se predică la costum și cravată. Apostolul îi scrie lui Timotei: *„Când vei veni, adu-mi felonul pe care l-am lăsat în Troada, la Carp, precum și cărțile, mai ales pergamentele”* (II Timotei vers. 27 / B.O. II Timotei cap. 4, vers. 13). Felonul este veșmântul acela pe care preotul sau episcopul îl așează peste epitrahil și celelalte veșminte ornamentale. Spre deosebire de toate celelalte, Felonul este singurul veșmânt cu importanță dogmatică. După Sinodul din Arles din 314, Constantin avea să-și îmbrace episcopii săi cu „Sacos”, un altfel de veșmânt, renunțând la Felonul apostolic. Sacosul este un veșmânt împrumutat din portul boierilor vremii, port pe care l-au îmbrăcat inclusiv boierii din secolul al XVIII-lea. Aceștia veneau la „biserica” alături de episcop. Ambii purtau sacos pentru ca „robii” (sclavii) să înțeleagă că au și „stăpân” și „arhieru”, adică amândoi sunt stăpânii lor.

La arhiepiscopia ortodoxă a Romanului și Bacăului se păstrează „Felonul” Sfântului Ioan Gură de Aur. Acolo putem sesiza și diferențele majore ale veșmintelor, cât de mult au fost modificate, nu doar faptul că structura în sine nu mai are nimic de origine creștinească decât la un nivel foarte formalist pe lângă elementele de iudaism „psalmic” care este practicat și

³ Panarion, 70, 9;

⁴ Eusebiu „Panarion” p. 9, s.p. 9

chiar impus sub formă de „canon” până astăzi. Este, cum zicea și Hristos în versetul citat mai sus, de-a dreptul „nerușinat” ca oamenii să nu-și dea seama că nici măcar numele celor 84 de Apostoli nu le cunosc, dar hrana lor spirituală este foarte „bogată” în David, Solomon, Avraam și alții. Aceste lucruri sunt în permanentă ascensiune. Dacă acum nu putem aproxima cât peste 90% din ortodoxie și catolicism este iudaism, peste ceva timp creștinismul va rămâne mai puțin de sub 1%. Nici nu poate fi vorba de vreo îndoială, devreme de ce atâtea veacuri nu mai vorbim despre o Biserică creștină, ci despre una care așteaptă venirea unui nou Mesia, fie că sub forma „cele de a doua venire”, fie că sub forma „judecătorului”. Dar, mare atenție la ceea ce spune chiar Hristos despre judecata la care vor participa creștinii și cu care ortodocșii și catolicii sunt manipulați cu duhul temerii, al fricii și al groazei: „*Voi judecați după trup; Eu nu judec pre nimeni*” (Evanghelion, Ioan vers. 73 / Ioan cap. 8, vers. 15). Tocmai în noul testament oficial avem o mărturie care arată cât de mult se tem oamenii de ceva ce nu va exista niciodată, dar se tem cu adevărat și nu observă jugul robiei: „*Cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat de la moarte la viață*” (B.O. Ioan 5, 24). Deci, cel ce îmbrățișează credința în Dumnezeu, adică cel ce devine creștin, nu va veni la nicio judecată, nici ca judecat și nici ca martor să asiste. Atunci, de unde vin toate aceste temeri? De la cei ce s-au gândit să nu mai „boteze creștinul lui Dumnezeu”, ci rob să-l numească aproape continuu, adică sclavsau slugă. Să nu uităm că Dumnezeu nu are slugi (B.O. Galateni 5, 1). De asemenea, mai putem observa că acești oameni au fost convinși că trebuie să-și ostenească trupul sau să-l umilească cu vorbe, prin rugăciuni depresive, gândind că trupul este un dușman al lor. Și acest aspect este unul desprins din iudaism, și nu din creștinism. Pavel interzice să ne jignim sau să ne batjocorim trupul, nici vorbă doar prin rugăciuni, ci și prin atitudini, pentru că „*trupul vostru este Biserică a Duhului Sfânt*” (Apostolicon, I Corinteni vers. 49 / B.O. I Corinteni cap. 6 vers. 19).

Lucrurile acestea trebuie să le cunoaștem cu toții, de la cel ce urmează să devină creștin și până la episcop sau horepiscop. Esența Evangheliei încapă într-un singur cuvânt rostit de Mântuitorul, „*veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va face liberi*” (Evanghelion, Ioan vers. 84 / B.O. Ioan 8, 32). Acest cuvânt nu încapă nici într-o mie de biblioteci, care să conțină cele mai lucide lucrări special concepute pentru tâlcuirea înțelesului său. Dacă, până să așteptăm ca o mie de biblioteci să dezbată un singur cuvânt mai bine ar fi ca omul să înțeleagă ce zice Hristos despre judecată și ce sunt obligați ei de către „stăpânitori” să creadă. Abaterile de la creștinism nu sunt doar acestea. Am mai discutat și vom mai discuta.

După Învierea lui Hristos, Apostolii l-au avut Întâistătător pe Dumnezeuiescul Petru până ce acesta a înaintat în vârstă, urmând să primească mucenicia în anul 67 și așa să plece să se revadă cu prietenul lui, Hristos, Dumnezeu cel întrupat. Petru a ales să fie înlocuit cu Apostolul Evod, care devine mai marele tuturor Apostolilor dar numai până în anul 68. În acest an este numit Întâistătătorul Apostolilor și Episcopilor Dumnezeuiescul Apostol Ignatie Teoforul, cel care la vârsta de 2 sau 3 ani a fost ținut în brațe de Domnul, Care l-a și dat pildă tuturor, că cine-l va primi pe acesta, pe Dumnezeu îl primește. Avea să se întâmple în acel an, și nu după multă vreme, în lucrarea lui cea plină de înțelepciune, Dumnezeuiescul Ignatie decide să desființeze statutul acesta de Întâistătător, făcând egalitate sinodală (sobornicească) între toți episcopii și nu numai.

Din vremea Apostolului Ignatie păstrăm nu doar dogma „sobornicității” și egalității dintre

creștini, ci și Postul celor 42 de zile de dinaintea Răstignirii Domnului. Probabil mulți s-au obișnuit cu predicile ortodocșilor sau ale catolicilor despre miturile iudaice. Ei bine, postul acesta al Răstignirii, în prima jumătate a secolului întâi dura o săptămână și a fost descris chiar de Mântuitorul Hristos. Pe la sfârșitul secolului întâi și începutul secolului al doilea, Apostolul Ignatie, împreună cu toți episcopii vremii, ia hotărârea să prelungească acest post la 42 de zile, fiecare zi să fie întru pomenirea a câte doi din cei 84 de Apostoli.

În Epistola către Magnesieni a Sfântului și Dumnezeiescului Apostol Ignatie, aflăm declarația prin care el desființează această denumire și aduce la cunoștință tuturor care este rânduiala bună și frumoasă pe care Biserica trebuie să o țină pentru totdeauna: „*Am fost învrednicit să primesc vești de la voi prin Damas, Episcopul vostru, vrednic de Dumnezeu și prin vrednicii preoți Vas și Apolonie și prin cel împreună cu dânșii, diaconul Zotion. Se cuvine, dar, ca voi să vă folosiți de vârsta înaintată a episcopului vostru, dându-i tot respectul potrivit Darului Lui Dumnezeu care este asupra lui. Știu că și sfinții preoți nu se uită că a fost hirotonit episcop de curând, ci, ca niște oameni înțelepți în Dumnezeu, îl urmează; dar nu-l urmează pre el, ci pre Tatăl Lui Iisus Hristos, Episcopul tuturor. Așadar, în cinstea Celui Care ne-a ales pre noi, se cuvine să-l urmărim pre episcop fără nici o viclenie sau fățarnicie; căci nimeni nu-l înșeală pre episcopul acesta văzut, ci îl înșeală pre Cel nevăzut. Că într-o împrejurare ca aceasta, n-avem să dăm cuvânt trupului, ci lui Dumnezeu, care le cunoaște pre cele ascunse*” (Apostoliconul, Magnesieni, vers. 4, 5 și 6). Vedem că Biserica creștină de atunci are un echilibru în a alege vârstele episcopilor în funcție de momentul în care acesta îndeplinește toate criteriile enumerate de Apostolul Pavel, dar mai ales de Sfânta Evanghelie.

Ignatie ne arată că viclenia despre care vorbea și Pavel nu este una care îl atinge doar pe episcopul acesta văzut, ci este o lucrare împotriva Episcopului tuturor. Acesta, luminat de Duhul Sfânt, precum și Pavel și toți ceilalți Apostoli, nu se oprește doar să-i îndemne pe creștini să-și urmeze episcopul și să asculte de el, lucru care astăzi se petrece tot cu tănuirea adevărului în cultele imperiale, iar după multe sfaturi pline de roade duhovnicești desăvârșite, continuă astfel: „*Fiți ascultători de episcopul vostru și el de voi și unii de alții*” (versetul 21).

Tot în această scrisoare plină de dogmă și învățătură, Apostolul Ignatie, al cărui Sfântă Liturghie o facem aproape tot anul calendaristic, i-a întărit întâistătătorii pe toți slujitorii Sfântului Altar, astfel: „*Să nu fie nimic între voi care să vă poată dezbină, ci uniți-vă cu episcopul vostru și cu întâistătătorii voștri, slujitori ai Altarului, potrivit chipului și învățăturii Dumnezeiescului Cuvânt al Evangheliei*” (versetul 10). Vedem că mai devreme amintește că ei aveau un singur episcop, Damas (sau Damasie – a nu se confunda cu Dima cel căzut pentru indiferență), Vas și Apolonie erau preoți și Zotion era diacon. Pe toți aceștia îi numește întâistătătorii ca și în toate celelalte Biserici (eparhii) pentru ca de atunci să nu sufere nimeni de mândria conducerii, de privilegiul de a fi primul dintre toți precum s-a făcut pildă Hristos Dumnezeu, slujind pe Apostolii Săi.

În smerenia lui, Apostolul Ignatie nu spune „mi s-a părut mie și Duhului Sfânt să hotărâsc așa”, cum procedează unii, plasând hotărârile lor lipsite de argumente temeinice pe seama lui Dumnezeu, ci le explică magnezienilor de ce a luat această hotărâre: „*Pomeniți și Biserica lui Petru din Siria, după numele căreia nu sunt vrednic să fiu numit, că am nevoie de rugăciunile voastre unite în Dumnezeu și de dragostea voastră*” (Magnesieni vers. 22). Ignatie totdeauna a suferit ca un copil pentru că l-a purtat în brațe Hristos însuși, pe când el avea

vârsta de doar 2 sau 3 ani. Pentru că era prea mic, nu și-a putut aduce aminte măcar chipul bunului Mântuitor și de aceea a tânjit toată viața, până la mucenicia din anul 107 când avea să-L revadă pentru veșnicie.

Datorită faptului că nu și-a putut aduce aminte chipul lui Dumnezeu, Ignatie l-a primit pe Petru, precum l-au primit toți Apostolii ca și pe Hristos însuși, cum le și zisese în timpul propovăduirii: „*Cine vă primește pe voi pe Mine Mă primește*” (Matei vers. 125 / B.O. Matei 10, 40). Hristos era în ei prin lucrarea Duhului Sfânt, prin dragostea desăvârșită a Lui față de ei și a lor față de El și prin perfecțiunea de a trăi cu adevărat Dumnezeiasca Evanghelie.

De ce spune Apostolul Ignatie că nu este vrednic să poarte numele Dumnezeiescului Petru, devreme ce Hristos Dumnezeu spune că oricine îl primește pe acesta, pe Dumnezeu îl primește? Pentru a arăta că, deși este, administrativ vorbind, și nu dogmatic, Hristosul dintre Apostoli, Ignatie ne însuflă modestia că, oricând de sus ai ajunge, trebuie să nu uiți să fii smerit, decent și lipsit de slavă deșartă. Chiar dacă această slavă i se cuvenea din toate punctele de vedere, Ignatie alege să o numească „nevrednicie” pentru el, arătându-ne încă o dată că deși Mântuitorul este Dumnezeu, s-a închipuit în prietenul și slujitorul discipolilor săi. Tot așași marele Apostol, se face pe sine egal cu cei ce încă nu au autonomia slujirii, adică diaconii, unitatea Bisericii fiind mai mare decât orice importanță am avea sau ne-am aroga.

Mântuitorul a zis despre Ignatie: „*Oricine va primi pruncul acesta, în numele Meu, pe Mine Mă primește*” (Luca vers. 276 / B.O. Luca 9, 48). Venind vremea când se putea bucura că este mai marele tuturor, cel prin care pe Hristos însuși îl primeau creștinii, Dumnezeiescul Ignatie decide să desființeze această vrednicie de care s-au bucurat doar 3 dintre Apostoli.

După desființarea statutului de Întâistătător și binecuvântarea întregii Biserici creștine, ca de la creștin simplu (mirean) și până la cel mai mare dintre episcopi, toți să fie egali în toate, primii „patriarhi” și „mitropoliti” din cultul lui Constantin aveau să apară abia în prima jumătate a secolului al V-lea. Să nu uităm că marele Ioan Gură de Aur, în toate scrierile sale, s-a semnat „episcopul Ioan” și nu Patriarh sau arhiepiscop. Abia după apariția acestor denumiri în biserica imperială, mai mulți ierarhi au fost numiți astfel, post-mortem.

Orice episcop care se consideră „întâistătător” înaintea cuiva, încalcă fără justificare hotărârea Dumnezeiescului Ignatie de a armoniza egalitatea dintre toți, indiferent de rangurile și pozițiile lor din timpul slujbelor liturgice, la bază cu toții fiind creștini ai lui Hristos. Temelia unității creștinismului, pentru totdeauna, este formată dintr-un îndemn prea frumos pentru a nu încheia subiectul cu el: „*Fiți ascultători de episcopul vostru și el de voi și unii de alții*” (Apostolicon, Epistola către Magnesieni, versetul 21).

Înaintea lui Ignatie, episcop al Antiohiei a fost Nicolae, care poate fi chiar unul dintre cei ce au prezidat apostolatul creștinilor la începutul celei de-a doua părți a secolului întâi. Nicolae este unul dintre cei 7 diaconi aleși de Apostoli, care o vreme și-a arătat vrednicia, și după aceea a căzut în ecumenism prin acceptarea jertfelor idolatrice și un opozant al Dumnezeieștii Evanghelii prin promovarea unui anumit tip de desfrânare. Nicolae poate fi numit, cum am mai spus, părintele ecumenismului, dat fiind faptul că toate cultele care practică ecumenismul de multe veacuri l-au reabilitat ca „sfânt” în data de 28 iulie, printre care și cultul catolic, și cel ortodox.

Despre o eventuală ridicare a lui Nicolae nu cunoaștem, în timp ce și Biserica timpurie nu ne lasă prea multe mărturii despre el. Cert este că el nu a mai putut să fie episcop; dar,

dacă ar fi putut primi ridicarea din erezie și moartea mucenicească, a murit ca simplu creștin caterisit, și nu ca un episcop creștin. Firește, orice episcop căzut se poate mântui și chiar să ajungă Sfânt, nu ca și episcop, ci ca și creștin. Unele căderi sunt incompatibile cu reabilitarea cuiva înapoi în treapta episcopatului, nu doar pentru abaterea de la criteriile pauline, ci și pentru fapte precumuciderea trupului,uciderea unor suflete, rătăcirea minții sau a credinței, iar acceptarea jertfelor idolatrice intră în categoria faptelor împotriva Duhului Sfânt. Atunci, zadarnică ar fi fost propovăduirea lui Hristos, răstignirea și Învierea, zadarnică ar fi fost osteneala Apostolilor de a rămâne uniți întru toate și, totodată, nu și-ar mai găsi sensul întreaga Evanghelie, dacă toate cultele ar avea un sâmbure de adevăr. Evident, Hristos și Apostolii nu au promovat așa ceva și de aceea ecumenismul este și va rămâne o erezie.

Ajungând creștinismul în secolul al IV-lea, după ce a îndurat numeroase persecuții din pricina împăraților păgâni, până și la Dioclețian, socrul lui Constantin și cel ce avea să-l propulseze în politica bizantină, inclusiv până la domnia teodosiană și chiar după aceea, până în zilele noastre, avea să asiste la aducerea unei mase mari de oameni care au acceptat prea ușor să fie „adeptii” indiferenței față de tot ceea ce se petrece, ce se schimbă, ce se adaugă sau ce se scoate din splendoarea Bisericii. Splendoarea ei a fost înlocuită cu fastuozitatea „venerării” episcopilor și spectacolul liturgic străin de practica apostolică. Astăzi poate că majoritatea nu au libertatea conștiinței de a sesiza acel procent uluitor de iudaism din interiorul cultelor mari, care a devorat la propriu structura creștinească a cultului.

Avem, după atâtea veacuri, pilde de ultiți oșteni ai creștinismului apostolesc, care nu au cedat nici în perioada presiunilor și nici în vremea martirajului. Dintre aceștia să nu-l uităm pe marele Sfânt Audius, Episcopul Goților, despre care cu uimire scria episcopul ortodox Epifanie de Salamina: *„Pe lângă admirabila lui mărturisire a Tatălui, a Fiului și a Duhului Sfânt în sensul bisericii apostolice și respectarea tuturor dogmelor, prin întreaga sa manieră de viață, care de asemenea a fost admirabilă, Audius și-a câștigat existența muncind cu propriile sale mâini, la fel și episcopii care erau sub omoforul lui și preoții și toți ceilalți”*⁵.

*„Era un om eminent, din părinți mesopotamieni. Casa lui era lăcașul purității vieții sale, plin de râvnă dumnezeiască și credință. De multe ori, când vede lucrurile care au continuat să se petreacă în biserici, sub nasul episcopilor și preoților, el se opune unui astfel de comportament, spunând cu mustrare: „aceasta nu este așa cum ar trebui să fie” sau „acest lucru nu ar trebui să fie așa”. El este întocmai unui povestitor de adevăruri și se potrivește cu persoanele care vorbesc deschis din respect pentru adevăr, mai ales când propriile lor vieți sunt exemplare”*⁶.

*„Audius condamnă lipsa de dreptate desăvârșită, nevrând să aibă comuniune cu episcopii și preoții care posedă averi, aur și argint, precum și pentru că sărbătoresc paștele la aceeași dată cu evreii”*⁷.

În cele din urmă, Sfântul Audius avea să primească mucenicia și să meargă în Raiul bucuriei, în vremea domniei tiranice teodosiene. Creștinii buni devin incomozi politicienilor...

Originile episcopatului în Biserica Creștină rămân, totuși, la baza scrierilor pauline, restul scrierilor nou-testamentare fiind foarte sărace în acest sens. De la Apostolul Pavel aflăm

⁵ Epifanie, Panarion, 70, p. 2, s.p. 1-2;

⁶ Panarion, 70, p. 1, s.p. 2;

⁷ Epifanie, „Ancoratus” p. 14, s.p. 83; ibidem „Polyhronion” BOR - EDJ, 2015, pag. 430 (sus).

istorisiri frumoase despre cuplurile Apostolilor, adeseori nume ale unor soții de Apostoli și astfel, putem să concretizăm atestarea documentară și practică a episcopatului creștinilor căsătoriți. Nu înseamnă că nu au existat și episcopi celibatari, ba da, au existat, dar dincolo de aspectele vieților private ale oamenilor, temelia creștinătății este și rămâne Dumnezeuasca Evanghelie care, de asemenea, învață că omul trebuie să fie moralist și familist. Unii au comparat erezia montanismului cu celibatul lui Hristos. Acesta ar fi fost scopul lui Dumnezeu, să se însoare? Oamenii știau că trebuie după fire să se căsătorească, dar din fire știau că trebuie să facă lucrul cel bun. Scopul întrupării lui Dumnezeu a fost acela de a-l ridica pe om din întunecimea rățăcirilor roboitoare și să nu uităm că „montanismul” este o tagmă care provine chiar din cultele păgâne, adică sclavii templelor antichității nu aveau voie să se căsătorească. Acolo unde există un conducător care fură, mereu va exista teama să nu fure și ceilalți care îi sunt supuși lui...

Am dezbătut și argumentat că în predica lui Dumnezeu omul trebuie să fie căsătorit. Dacă din anumite motive nu poate să se căsătorească, nu este nici un impediment la mântuirea sufletului. Atunci când cei singuri monopolizează episcopatul doar pentru o anumită categorie de oameni, atunci chiar este o problemă gravă pentru că deja aduce atingere învățaturii Dumnezeieștii Evangheliei.

Tot din aceleași scrieri ale lui Pavel aflăm, chiar la finalul epistolei celei de-a doua către Timotei, următoarele: „*Îmbrățișează-i pre Priscila și pre Acvila și casa lui Onisifor. Silește-te să vii mai înainte de începutul iernii. Te îmbrățișează Eubul și Pudonțiu, Lin și Claudia și frații toți. Domnul Iisus Hristos să fie cu duhul tău. Darul Duhului Sfânt să fie cu voi cu toți. Amin*” (Apostoliconul, II Timotei vers. 30).

La finalul Epistolei către Romani, Apostolul Pavel zice: „*Îmbrățișați pe Priscila și Acvila și Biserica din casa lor, împreună-lucrători cu mine în Hristos Iisus, care și-au pus grumajii lor pentru viața mea și cărora nu numai eu le mulțumesc, ci și toate Bisericile*” (Apostolicon, Romani vers. 75). Apoi continuă: „*Îmbrățișați pe Priscila și Acvila și Biserica din casa lor, împreună-lucrători cu mine în Hristos Iisus, care și-au pus grumajii lor pentru viața mea și cărora nu numai eu le mulțumesc, ci și toate Bisericile*”. După aceea amintește: „*Îmbrățișați pe Maria care s-a ostenit mult pentru voi. Îmbrățișați pe Andronic și pe Lunia*” (versetul 76).

Doar din versetele menționate mai sus aflăm câteva cupluri de Apostoli. Priscila și Acvila sunt aceiași Apostoli, soț soție, pe care-i menționează și în epistola către Timotei, către Romani dar și în epistola întâi către Corinteni în care zice: „*Vă îmbrățișează Bisericile Asiei. Vă îmbrățișează mult, în Domnul, Acvila și Priscila, împreună cu Biserica din casa lor. Vă îmbrățișează frații toți*” (I Corinteni vers. 129 B.O. I Corinteni cap. 16, vers. 19).

Observăm familiară expresia lui Pavel cu privire la „*Biserica din casa lor*”. În același timp trebuie să cunoaștem cine erau ceilalți Apostoli menționați: Lin, soțul Claudiei, primul Episcop al Romei și unul dintre cei mai frumoși la chip oameni ai omenirii. Apoi îi menționează pe Apostolul Andronic și pe soția sa Lunia, care erau temelia creștinătății din Corint și din primii creștini care au fost chemați la propovăduire de însuși Dumnezeu. Apoi, Pavel menționează misionarii care se aflau în vizită la ei, salutându-i cu îmbrățișări Sfinte. Să nu uităm că același Apostol ne informează că toți acești Apostoli erau deja căsătoriți la momentul în care el scrie.

Biserica din Casa lor era și fizică și sufletească. Oamenii trebuiau să se adune undeva pentru actul liturgic inițiat de Mântuitorul Hristos și stabilit ca regulament în ceea ce privește

mântuirea omului prin asimilarea trupească a Sfintei Împărtășanii, dar mai ales prin asimilarea dumnezeirii prin cunoașterea, desăvârșirea, împlinirea și propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu. Fiind vorba despre o perioadă în care creștinismul era trecut în afara legii, era evident că se rugau acolo unde puteau să se adune în discreție și simplitate. Așa s-a întâmplat și după secolul al III-lea când își câștigă libertatea în anumite țări devenind majoritari. Aici trebuie să observăm importanța pe care o acordă Pavel episcopatului. Andronic era rudă biologică a Apostolului Pavel, ca și alți Apostoli chemați de Hristos, fiind chiar dintre cei 72 de Ucenici aleși de Domnul. Deci, este total exclusă ideea unui Pavel de neam evreu, devreme ce rudele sale, după cum și zice: „*cei de un neam cu mine și împreună închiși cu mine, care sunt vestiți între Apostoli și care înaintea mea au fost în Hristos*” (vers. 76 din Epistola către Romani, din Apostolicon. În B.O. aflăm că sunt rude biologice din Romani cap. 16, vers. 7). Apoi aflăm că tot rude biologice ale lui Pavel mai sunt și Irodion episcopul, cel chemat tot de Hristos la propovăduire și de asemenea pe Apostolii Luciu, Iason și Sosipatru dintre cei 72 de Apostoli. Atunci, de unde ideea că Pavel a fost un persecutor de creștini, necunoscând creștinismul, dacă dintre rudele lui de neam cilician sau corinteni au fost dintre primii care l-au cunoscut și urmat pe Hristos? Poate că pentru lipsa de credulism a viitorului Apostoli care, precum Dumnezeiescul Toma, trebuia să știe exact totul pentru a crede ceva, sau de ce nu din dorința unora de a compromite textul, cum aflăm de la Cerint despre Origene, doar pentru a discredita numele lui Pavel. Dintre toate, ultima este plauzibilă. Totodată vă rog să sesizați și faptul că niciuna dintre rudele amintite de Pavel nu avea nume de evrei, ci de latini.

Revenind la perioada de ilegalitate, când creștinii trebuiau să nu se expună public, iar dacă erau depistați și li se propunea funcții, bani sau libertate doar să se închine idolilor, ei alegeau să fie Mucenici. Ajunseseră atâtea milenii de robie multi-confesional păgâne. Oricum, analizând efectul propovăduirii lor și a actului vitejesc al jertfei supreme, martirajul, noi suntem astăzi creștini pentru că mai-nainte de noi unii oameni plini de sfințenie nu au cedat nici în fața mitei și nici în fața persecuției, ducând mai departe Cuvântul propovăduit de Hristos. Aspectul acesta de Biserică în una dintre camerele casei avea să fie cel mai curat și sincer mod de a-l urma pe Hristos. Atunci când vorbim despre mase mari de oameni, trebuie să realizăm că un singur episcop sau un singur preot „nu va avea grijă de Biserica lui Hristos” precum „are grijă de propria sa casă”, cum zice și Apostolul. Astfel, mulți erau rude între ei și se însoțeau în drumul spre desăvârșire.

Treptat, în timp, creștinii au început să se înmulțească, să fie nevoie de mai mulți episcopi, rang pe care-l găsim foarte des în creștinismul Apostolic. De ce în unele epistole avem menționați doar episcopi? Pentru că Apostolii împodobeau această frumoasă comunitate cu slujitori care să poată duce mai departe darul. Fie că erau episcopi pentru 5 sau 10 persoane, fie că erau pentru sute sau mii de persoane, mai înainte de toate Biserica trebuia să se asigure că persecuția nu constituie un pericol pentru limitarea episcopilor până la neființă. Mai târziu, puțin înainte de perioada Apostolului Ignatie Teoforul și mai pronunțat în timpul conducerii sale ca întâistătător al Apostolilor, preoții aveau să fie din ce în ce mai mulți ca o împărțire în două a rangului diaconilor. Diaconul de astăzi era mai important decât preotul. Diaconul era misionar, propovăduitor și se expunea multor riscuri, pe când preotul avea rolul de a propovădui comunității deja închegate. De aceea, până la un moment dat, nu

prea găsim rangul preotului existent în Biserica Creștină timpurie.

Faptul că s-a pus accentul pe Episcopat și Diaconat îl întâlnim și în comunitatea creștină din localitatea Filippi din Macedonia. Aceștia aveau doar episcopi și diaconi ca ranguri slujitorești și pentru propovăduire, ambele având atribuții, nu doar locale, ci și misionare. Este prea devreme să vorbim despre mărețul rol al diaconilor, femeile propovăduitoare și purtătoare de daruri, prin care Apostolii trimiteau Darul acolo unde nu puteau să ajungă personal din pricina persecuției, lucru pe care nu-l regăsim să intre și între atribuțiilor diaconilor sau ale preoților creștini.

Dacă am putea să cuprindem rolul episcopului în Biserica creștină, acesta nu era în special un lider ci mai degrabă un „hamal” al comunității sau chiar al mai multor comunități. Nu a pus nimeni accentul pe șefia Episcopului, cum zice și Apostolul Petru: *„Să nu vi se pară că sunteți stăpâni peste Biserică, ci pildă făcându-vă tuturor. Iar când veți merge înaintea mai Marelui episcopilor, veți lua cununa cea neveștejită a mântuirii”* (Apostolicon, I Petru către Capadocieni, vers. 42 / Biblia ortodoxă, I Petru, cap. 5, vers. 3). Creștinii devreme ce sunt definiți liberi de însuși Hristos, este destul de evident că sunt lipsiți de orice stăpânire. Să nu uităm că unii au tratat cu indiferență ceea ce anticipa Dumnezeiescul Petru, zicând: *„libertatea să vă acopere întru lumină, iar nu spre întunecimea celor fără de minte și robiți de necunoștință. Dați cinste tuturor celor ce sunt împrejurul vostru, iar de cei ce caută să vă stăpânească, depărtați-vă; căci Dumnezeu n-a robii cunoașterea și faptele nimănui.”* (Versetele 16-17). Tot el zicea: *„păziți Biserica lui Dumnezeu; cercetați-o, nu cu robiri, ci cu voia cea bună, întru dragostea lui Dumnezeu, iar nu care cumva spre vreun câștig, ci fără de foloase trupești”* (Vers. 41). Deci, Dumnezeu cel Întrupat nu a întemeiat un cult de șefi și robi, superiori și supuși, pentru că dincolo de rânduiala liturgică unde se bucurau de existența unor ranguri, Apostolii, episcopii, preoții și diaconii erau egali întru toate cu toți ceilalți creștini, atât în drepturi, cât și în obligații.

Renunțarea la episcopat și apariția arhierului după secolul al IV-lea.

Acum trebuie să analizăm și cealaltă parte a dispozițiilor lăsate de Sfinții Apostoli cu privire la „șefia” din Biserică și mai ales la „iubirea de arginți”, foloase trupești sau lipsa de bună chivernisire ca și meteahnă înrădăcinată și greu de eliminat de către oameni. Biserica avea să predice și să aducă oameni fel și fel, copii, tineri, bătrâni și familii întregi. Dar, cum este rânduiala firii, unii rămân văduvi, ajung la un moment dat să nu mai poată lucra și trebuiau să fie în continuare fii ai Bisericii. Au fost cazuri de copii ai căroro ambii părinți au refuzat închinarea la idoli, devenind martiri ai creștinătății. Cine avea să-i îngrijească pe acești copii ai Bisericii, pe văduve sau pe vârstnici? Evident, aceasta a căzut pe umerii episcopilor ca și obligație de netrecut în vreun fel. Dacă Apostolii nu ar fi ales oameni bine chivernisitori, nu ar fi furat ca în codru, profitând de faptul că oricum era în afara legii acest cult și nimeni nu putea să sesizeze furtul sau viclenia în fața vreunei autorități de stat? Iată de ce Apostolii au pus atât de mult preț pe echilibrul familiar și sufletesc al viitorilor episcopi, pentru că noi nu am fost întemeiați ca templu al profitorilor leneși, ci ca Biserică a creștinilor care permanent sunt conștienți de ceea ce fac și de ceea ce urmează să facă.

Nu ne mai oprim la acele momente din biblia bizantină, carte asupra căreia cine n-a dorit dintre domnitori n-a intervenit în text, unde avem și pilde mai puțin creștinești cum că „dacă nu dați bani vin cu ciomagul până la voi” sau „fi-ți sclavii noștri că așa vrea Dumnezeu și ne prinde bine și nouă...” (exemplu: Biblia ortodoxă, I Corinteni 4, 21; Coloseni 3, 22; Efeseni 6, 5; I Petru 2, 18 etc.). Tipul acesta de abordări ne arată că textele sunt modificate cel mai târziu în perioada domnitorilor așa-ziși creștini, care au căutat cu orice preț să pună stăpânire pe această comunitate de creștini.

Dacă am ajuns până aici, să ne amintim de un „canon” diotrefist dintre „canoanele bisericii ortodoxe” și anume „Canoanele Apostolice” despre care chiar Sinodul din Niceea de la anul 325, cât și episcopul Epifanie de Salamina, de mai apoi, le numește a fi de „proveniență dubioasă”⁸, apărute de nicăieri abia în anul 317. În aceste Canoane alcătuite după unii de un anume arian Cerint care a alcătuit și Apocalipsa, pe temeiurile vechilor cerintieni de mai-nainte, aflăm unele dispoziții imposibil de realizat de primii creștini. Aici vom vedea momentul culminant în care împăratul Constantin transformă din creștini în sclavii episcopilor deja degradați prin momelile și comoditatea oferită de politica vremii. Iată un exemplu din multele de acest fel: „*Toate celelalte daruri să se trimită ca pârgă episcopului și preoților acasă, iar nu la altar. Și este clar că episcopul și preoții le vor împărți diaconilor și celorlalți clerici*” (Pidalion, Veniamin Costachi, 1844; Canonul 4 „apostolic”, pagina 28). Dacă privim aceste texte cu robia ideii de a căuta noi și noi explicații doar să mai acoperim încă o dată minciuna, îi vom da crezare. În schimb, dacă analizăm acest „canon” cu libertatea minții, eliberați de orice robie a cunoștințelor, vom observa că autorii nu sunt nici pe departe Apostoli, ci prieteni de-ai împăratului sau cel puțin persoane leneșe din secolul al IV-lea. De ce spun aceasta? Pentru că în toate locurile unde avem informații despre creștinii din epoca apostolică, acolo unde le era Biserica le era și casa. Chiar și aspectul acestui canon ne înfățișează o Biserică în mijlocul satului și casa preotului în altă parte. Iată că aceste lucruri simple, analizate cu atenție, arată cât de multe lucruri a putut să inventeze cultul imperial și să le așeze pe spatele Apostolilor, ca autori, cu toate că nu era posibil așa ceva în acea vreme.

Robirea poporului a fost ținta cea mai precisă a implicării politicianilor în Biserică. Astăzi, tot mai mulți teologi, oameni luminați la minte sau oameni simpli acuză faptul că bisericile de astăzi sunt mai degradă politice decât creștine. Unii încearcă să dea vina pe schimbarea calendarului, alții pe reforma lui Nikon, alții pe Sinodul lui Athenagoras, alții pe Sinodul din Creta. Toate aceste lucruri s-au petrecut mult mai târziu după ce conducerea creștinătății, adică episcopatul, a fost țintași victima politicii constantiniene de iudaizare.

În urma unui decret de pseudo-libertate, din 313, emis de cumnatul lui Constantin, Licinius, nici măcar de el, creștinătatea se trezește că are peste 6 milioane de mucenici doar în secolul al IV-lea. Nici vorbă de atât de multe victime în toată perioada persecuțiilor romane. Firește, pe atunci politica dorea doar să distrugă creștinismul, destul de nesemnificativ ca număr de adepți. După secolul al III-lea populația care îmbrățișează creștinismul se înmulțește. Politica vede că orice formă de persecuție nu a facilitat distrugerea creștinismului,

⁸Epifanie de Salamina – „Panarion”, 70, 10, 1.

ci perpetuarea lui. Astfel, apare o nouă tendință în secolul al IV-lea când, ginerele călăului Dioclețian, Constantin, schimbă modul de abordare brutală într-unul pașnic și viclean.

Care a fost ținta? Reformarea rangurilor principale și mai ales a celor ce le adresa Dumnezeu Petru aceste cuvinte: „*păziți Biserica lui Dumnezeu; cercetați-o, nu cu robiri, ci cu voia cea bună*” (I Petru, vers. 41), adică episcopilor. Odată cu reformarea celor ce păzise vreme de 300 de ani Biserica, împăratul avea să constate că ea este mai ușor de supus puterii politice.

După distrugerea independenței episcopale prin implementarea „hirotoniei de către mai mulți episcopi” a unui episcop nou, urmează alte reforme care aveau să minimizeze importanța episcopatului din perioada apostolică și să favorizeze „arhieria” rabinici constantinieni. Până în perioada lui Constantin nici un episcop creștin nu s-a semnat „arhieru” în vreun document, scrisoare sau epistolă. Arhierul nu are nicio legătură cu episcopatul creștinesc din nici un punct de vedere.

Pentru că am amintit despre Sinodul din Niceea, trebuie să amintim și despre modificările pe care avea să le sufere biserica imperială. Printre acestea, despre care am mai discutat în lucrarea despre „Iudaizarea Creștinismului” partea întâi, să amintim doar interzicerea preoților și episcopilor de a mai respecta regula impusă de Hristos și explicată de Pavel, aceea a episcopatului și clerului căsătorit și bun chivernisitor al casei sale. Interdicția eretică este consemnată de canonul al III-lea al Sinodului din Niceea condus de Constantin și predominant de arieni.

Regula care interzice întâia oară în creștinism episcopilor să se căsătorească, după cum impune chiar și Apostolul Pavel, avea să urmărească lipsirea episcopilor de mai multe abilități practice în ceea ce privește echilibrul social și exemplul demn de urmat oferit creștinilor. Mai mult de atât, acesta era doar începutul, având să dărâme rânduiala creștină și să adauge în locul ei una iudaică, a ereticilor montaniști. Cine erau montaniștii? Ereticii care s-au perindat la început pe lângă Hristos dar căutau cu orice preț să-i răstălmăcească predicile. Ei rămân în preajma creștinismului și după apariția Bisericii creștine și caută cu orice preț să se infiltreze.

Vigilența episcopatului creștinesc din perioada apostolică și de după, păzește Biserica de erezii precum montanism, diotrefism, cerintianism, dimanianism, simonianism și altele. Culmea, după ce apare Constantin în viața religioasă a Bizanțului și după aproape decimarea episcopatului creștin, toate aceste erezii sunt aduse cu forțași impuse cu armata. Cine sunt cei ce umblă prin cetăți și orașe cu ostașii, pentru a-i vădi pe „nesupuși”? Arhierii, adică tot aceia care mai-nainte îl răstignise pe Hristos.

Care a fost explicația constantinienilor cu privire la căsătoria episcopilor? Că își lăsau pe fiii lor urmași...Dar, lucrul acesta ne-a fost lăsat chiar de Apostoli, pentru că inclusiv Dumnezeu Petru îl propune Apostolilor pe Matia, fiul său cel mare, să fie Apostol în locul lui Iuda. Este și firesc ca părintele bine chivernisitor și exemplar pentru familie, să-și crească fiii în dumnezeirea Sfintei Evanghelii. Pe cine altcineva să numească? Vicleni și duplicitari doar să favorizeze riscurile Bisericii în locul ocrotirii ei? Dar episcopatul nu era transmis doar „din tată în fiu”, ci și alții care erau vrednici de episcopat, dar nu erau rudă cu nimeni, urmau să fie aleși în această frumoasă demnitate de slujitori ai creștinilor și ai Sfințelor Altare.

Motivele lui Constantin s-au părut mincinoase încă din anul 311 de când a fost declarat potrivnic și periculos pentru creștinătate, de către Sfinții Ierarhi de la Sinodul din Cartagina.

Bine spunea Epifanie de Salamina că „*biserica oficială a fost aruncată în tulburare încă din timpul episcopilor tăiați împrejur*”⁹. Adică toți 15 erau evrei după neam și după credință, dar impuneau creștinilor să nu se mai hirotonească unii pe alții, după criteriile de vrednicie și de rudenie. Această tulburare se datorează faptului că oamenii deschideau ochii, de aceea au fost atât de mulți executați de armată, pentru că stăteau în calea împăratului.

În celelalte lucrări am vorbit despre opozițiile unor Sfinți de mai târziu cu privire la aceste canoane, dintre care amintim doar pe Vasile cel mare care, în ciuda oricărui canon eretic, și-a hirotonit singur fratele, căsătorit fiind, pe Sfântul Grigorie de Nyssa, soțul Teoseviei.

Planul lui Constantin nu avea să fie atât de rodnic dintr-o dată. Canonul celibatului avea să fie contestat de foarte mulți creștini ai vremii și persecutarea lor ar fi dus la distrugerea creștinismului din Bizanț dar nu și din alte părți ale lumii. Astfel, s-a procedat după Sinodul al II-lea ecumenic din 382 la acceptarea celor două tipuri de episcopi: episcop căsătorit (horepiscop) și episcopul celibatar sau călugăr (după secolul al V-lea). Decizia apare la Sinodul din Antiohia din 341 și, în mod bizar, și acesta a fost prezidat tot de arieni și mai mult de atât, de semi-arieni, superiorul său fiind Constanțiu, fiul lui Constantin. Canonul al 10-lea al Sinodului din Antiohia pune în inferioritatea celibatarilor toată ierarhia căsătorită.

Pentru a vedea cât de lent a fost ucisă o tradiție apostolică pentru a fi înlocuită cu o rânduială nefirească, vedem că la Sinodul din Laodicea din anul 364, horepiscopii încă aveau voie să hirotonească horepiscopi, preoți și diaconi. Puterea deplină dată de Constantin celibatarilor nu avea să mai fie abolită niciodată în cultul imperial.

Canonul al 10-lea al Sinodului din Ancira din anul 314 era primul care a cutezat să așeze rânduiei neapostolice peste cele apostolice. Acesta permite două lucruri: să se căsătorească după hirotonia de diacon numai cei ce înainte de hirotonie au făgăduit că se vor căsători. Cei ce nu au făgăduit, să rămână așa, celibatari. Cu acest canon a pătruns celibatul în biserica imperială. Dar, totodată să ne depărtăm vreo câteva decenii și să vedem protestul Sfântului Vasile cel Mare care și-a căsătorit fratele, pe Grigorie, după hirotonia de preot, fără a făgădui celibatul. Încă un exemplu dintre multele existente la vremea aceea este cazul Sfântului Ierarh Ghenadie al Antiohiei, care îl hirotonește preot la vârsta de 18 ani pe Teodor, la 20 de ani îl căsătorește cu Ermiona și apoi, în 392, avea să fie hirotonit episcop de către Sfântul Diodor. Episcopul Mopsuestiei, Teodor, este canonizat ca Sfânt de către ierarhii vremii, la începutul secolului al V-lea. După veacul al VI-lea, când celibatarii devin și mai dominanți, i se fabrică anumite scrieri eretice, i se atribuie și este scos din rândul Sfinților. Episcopii care nu au dorit să ia parte la această nedreptate, pusă pe umerii unui Sfânt luptător pentru creștinism, au fost nevoiți să fugă din scaune pentru a nu fi uciși de armata imperială.

Adeptii „canonului celibatului” condamnă și critică aspru căsătoria lui Teodor. I se cere să divorțeze, și ca făgăduință să-și ardă lucrurile personale. Teodor refuză acest lucru¹⁰ și rămâne neatins de intenția „celibatarilor”, printre care episcopii Valerie, Porfirie și Florentin. Sfântul Ghenadie, Episcopul Antiohiei, îl povățuiește să nu cumva să se despartă de

⁹ Eusebiu „Panarion” p. 9, s.p. 9

¹⁰ Mansi, cap. 9, pag. 284.

Ermiona, după cum poruncește Hristos (Marcu 10, 9) și îl promovează ca preot în Antiohia¹¹. După ce a fost hirotonit episcop, a condus câteva Sinoade alături de Sf. Ioan Gură de Aur.

Canonul al 13-lea din Ancira limitează dreptul episcopilor căsătoriți de a mai hirotoni preoți și diaconi fără „binecuvântarea” episcopului celibatar și îl transformă în argatul acestuia. Deci, dacă Apostolii au lăsat întâietate episcopatului căsătorit, adică horepiscopului, Constantin inversează așezământului Apostolic. Nu văd de ce se mai proclamă acest cult „apostolic” dacă toate rânduielile Apostolilor le-a întors exact pe dos, și pe toate celelalte le-au răstălmăcit până le-au inversat?

După ce s-au iscat alte dispute în urma acestui Sinod din același an cu cel din Arles, anul următor, în 314, la Sinodul din Neocezarea, prin canonul 13, începe iarăși să-i definească pe horepiscopi ca fiind chipul celor 72 de Apostoli, dar cu viclenie pentru că le lasă restricția și chiar o accentuează. După secolul al VI-lea horepiscopul în biserica imperială avea să fie redus la statutul de preot protoiereu (protopop) și să dispară definitiv prin veacul al 8-lea. Aceasta a fost drama unei rânduieli întemeiate de Hristos și de Apostolii Săi, pe care căsătoriți i-a ales și oameni căsătoriți să aleagă la episcopat, fără să discrimineze și vrednicia celor care rămân celibatari o vreme sau pentru totdeauna. Când celibatarii au pus mâna pe această rânduială, prin ajutorul prihănit al puterii politice, aveau să se vadă și discriminările.

Și de ce s-au făcut toate acestea? Oare, se pare că ierarhia a fost mai bună decât în vremea Apostolilor? Vi se pare că arhierii de ieri și de astăzi sunt mai buni decât episcopii rânduiți de Sfinții și dumnezeieștii Apostoli? Realitatea pură este cu totul alta, indiferent ce ar încerca să insinueze prietenii sau slugile arhierilor.

Acum să observăm că s-a mai dat un privilegiu, de data aceasta pentru cei ce optează pentru „căderi nefirești”. Acest detaliu este destul de rușinos pentru care ortodoxia și catolicismul care deopotrivă invocă aceste „canoane” ca fiind bune, le ascunde pe cele mai critice. Este vorba despre „canoanele lui Ioan Postnicul”. În canonul al 18-lea le dă 200 de metanii canon, vreme de 3 ani, „bărbaților care se pornesc cu bărbați”. În canonul 19 încurajează homosexualitatea copiilor, dar numai dacă nu au ejaculare internă, ci doar externă, cum zice marele obsedat sexual de homosexualitate, Ioan Postnicul, „pe coapse”, spunând că este vrednic de preoție doar dacă a fost așa, nu intern... Trecând peste aceste grețose reguli pe care le are „ortodoxia” mai importante decât Evanghelia, numind colecția lor „cârma bisericii ortodoxe”, vedem că în canonul 13 îl numește „preacurvar” pe cel ce se atinge de soția sa înaintea nunții și-l condamnă la 250 de metanii vreme de 3 ani. Sper că ați reținut că pe cei ce se „pornesc bărbat cu bărbat” îi pedepsește numai cu 200 de metanii.

Un aspect tulburător pentru cultele politice este acela că nu mai canonizează aproape deloc sfinți mireni, decât dacă au moarte martirică. În categoriile de sfințire cunoscuți de biserica ortodoxă, spre deosebire de Sfinții preconfesionali, sunt: cuvioșii (călugării), preacuvioșii (preoții călugări), ierarhii și „sfinții slujitori”. Mirenii căsătoriți parcă spui că în acest cult sunt pleava societății, nu cununa cea neveștejită a Bisericii lui Hristos. De ce? Pentru că nu mai discutăm de secole întregi despre Biserica lui Hristos când vine vorba despre cultul imperial sau politic.

¹¹„De Viris Illustribus”, cap. 12.

O constatare a lumii din zilele noastre poate să fie cu lejeritate pilda rostită de Mântuitorul Hristos, care zice: „*Oricine vine la Mine și aude cuvintele Mele și le face, vă voi arăta cu cine se aseamănă: asemenea este unui om care, zidindu-și casă, a săpat, a adâncit și i-a pus temelie pe piatră, și venind apele mari și puhoiul izbînd în casa aceea. N-a putut să o clintască, fiindcă era bine clădită pe piatră.*” (Luca 153-156). După aceea, vorbește despre cei care au așezat casa pe temelie de nisip și venind cea mai mică intemperie, a dărâmat-o. Aici Mântuitorul se referă la cei ce predică ceva ce nu fac. Acela ce este mîndru și predică despre modestie nu va avea un cuvânt cu putere, pentru că este un om mincinos. Acum să ne gândim și la călugării care, precum și Ioan Postnicul, au scris nesfârșite rînduri despre cum să-și deprime părinții copiii și cum să-i educe „mai bine”, deși ei n-au fost niciodată capabili să chivernisească o familie, după cum zice Apostolul, să poată mai apoi să fie bunii chivernisitori ai Bisericii. Este ușor să vorbești mai înainte despre ceva ce n-ai realizat niciodată pînă atunci. Cu toate acestea, ideile tale sunt ziduri construite pe nisip care nu se vor potrivi niciodată construcțiilor care au nevoie de temelie pe piatră.

Trecînd prin toate aceste elemente de bază în ceea ce privește constituirea episcopatului creștinesc, rînduit Duhul Sfînt prin Apostoli, putem să înțelegem cu desăvîrșire că declinul său din cultele imperiale s-a datorat inclusiv abaterii de la învățăturile Apostolice. Este lesne de înțeles că în jurul unui citat nou-testamentar putem să reclădim întreaga lume și niciodată să ajungem la epuizarea subiectului. Complexitatea învățăturilor lucrătoare ale primilor creștini, Apostolii lui Hristos, este una interminabilă, precum și lucrarea Duhului Sfînt, implicit a Dumnezeirii din tot ceea ce ne înconjură. Este drept, aceste temeuri au fost alcătuite de oameni care cu adevărat trăiseră mai înainte ceea ce scriau acum. Niciunul dintre Apostoli nu și-a exprimat gândurile, sfaturile și ideile decît după ce au experimentat alături de marele lor învățător, Dumnezeu cel întrupat, Isu Hristu...

Voi repeta acest lucru pentru a nu uita esența ideii care m-a fascinat: în jurul unui singur verset din Noul Testament poți reclădi toată lumea, pentru că Cel ce le-a inspirat este Creatorul; dar dacă reconstruiești altfel pe același verset, răstălmăcindu-l, ajungi să distrugi sute sau mii de ani de parcurs potențial frumos al omenirii. Așa s-a ajuns ca episcopul care, odinioară, din vrerea Duhului Sfînt - întemeietorul episcopatului creștinesc – era prezent aproape în fiecare casă creștină, să fie tot mai rar întîlnit. Din omul simplu, egal cu toți așa cum l-a determinat Dumnezeu pe marele Apostol Ignatie să scrie, iar textul să dăinuie peste mii și mii de ani, a ajuns să fie cu totul altul, un om prea distant, prea departe de oameni, prea „sus-pus” și la mîna căruia stă aproape toată stăpînirea cultului. Firește, deja nu mai vorbim despre episcop cînd un om se consideră, contrar învățăturii dumnezeiescului Apostol Petru, stăpîn peste Biserica lui Hristos. Dar mai vorbim noi despre Biserica lui Hristos acolo unde structura, oricît de populară sau anonimă ar fi ea, este „arhiereocentrică” și nu „hristocentrică”?

Hristos este centrul creștinismului și de la el se întemeiază și numele nostru de creștini. Episcopul, preotul, diaconul, diaconița și tot creștinul se oglindește în apa cristalină a dumnezeieștii Evanghelii. Dacă acolo Hristos spune că trebuie să te căsătorești pentru a respecta firea, tu nu vii cu argumente să justifici de ce predici că este mai bine să nu te căsătorești. Acolo unde Hristos învață să nu juri nici măcar pe firele părului din cap, care își schimbă firea culoarea naturală la vremea cuvenită și nu cînd pofteste omul, tu nu vii cu

jurăminte. Când creștinii nu se mai hrănesc cu rădăcinile lor din Dumnezeiasca Evanghelie, rădăcinile putrezesc, roadele sunt compromise, rezultatele sunt strâmbe. După 1700 de ani de declin, mai putem vorbi despre o excelare a episcopatului cultelor imperiale doar pentru că unul sau doi au altfel de trăiri? Și păgânii aveau oameni exemplari și încă au și vor mai avea. Acolo unde ceva se înrădăcinează în altă apă decât cea a dumnezeirii, invocând într-un chip mistic duhovnicia, nu mai vorbim nici despre creștinism și nici despre rânduilele creștinești. Vorbim despre oameni care, luând învelișul principal al creștinismului, au reconstruit în interiorul ambalajului același păgânism care exista la vremea Întrupării Domnului. La el se întâmplă și cu episcopatul. Nu poate fi numit arhiereul episcop doar pentru că are simbolistici creștine pe pieptul său sau pentru că învelișul este unul de origine creștină, dacă toate celelalte sunt de altă proveniență.

Și cum orice cale bună trebuie compromisă de dinainte să fie o alternativă utilă societății, un anume prieten al puterii politice din secolul al XVI-lea, Martin Luther, vine cu pompoasa idee „să revenim la Apostolicitate pentru că Vaticanul cere indulgențe”. Și în loc să revină la dogma Apostolilor, tradițiile lor simple și pline de frumusețe, la trăirile lor și modul lor de a ființa, mai rău se înstrăinează decât ar fi rămas în vreunul dintre celelalte culte politice ale vremii sale. De atunci și până astăzi s-au format mii sau milioane de confesiuni care, deși vorbesc despre învelișul apostolic al structurilor lor, mai degrabă predică un iudaism mai rabinic decât cel predicat de rabini. De aceea am amintit mai înainte despre iconoclasmul adus de Constantin în anul 304. Nu ne privește pe noi ce le place sau ce nu le place cultelor dinainte de Hristos. Temelia creștinismului începe cu Hristos și tot cu El se desăvârșește.

Spre finalul acestei lucrări să ne amintim de cea mai veche descriere a creștinilor autentici din primele secole, înfățișați atât de frumos în celebra lucrare denumită „Epistola către Dioget”, o capodoperă recunoscută în proporție destul de mare de toate confesiunile din trecut și din zilele noastre. În ea aflăm: „*Creștinii nu trăiesc deosebiți de ceilalți oameni nici prin pământul pe care trăiesc, nici prin limbă, nici prin îmbrăcăminte. Nu locuiesc în orașe ale lor, nici nu se folosesc de o limbă deosebită, nici nu duc o viață străină. Învățătura lor nu e descoperită de gândirea și cugetarea unor oameni, care cercetează cu nesocotință; nici nu o arată, ca unii, ca pe o învățătură omenească. Locuiesc în orașe grecești și barbare, cum le-a venit soarta fiecăruia; urmează obiceiurile băștinașilor și în îmbrăcăminte și în hrană și în celălalt fel de viață, dar arată o viațuire minunată și recunoscută de toți ca nemaivăzută. Locuiesc în țările în care s-au născut, dar ca străinii; iau parte la toate ca cetățeni, dar pe toate le rabdă ca străini; orice țară străină le e patrie, și orice patrie le e țară străină. Se căsătoresc ca toți oamenii și nasc copii, dar nu aruncă pe cei născuți. Întind masă comună, dar nu și patul. Sunt în trup, dar nu trăiesc după trup. Locuiesc pe pământ, dar sunt cetățeni ai cerului. Se supun legilor rânduite de stat, dar, prin felul lor de viață, biruiesc legile. Iubesc pe toți, dar de toți sunt prizonieri. Nu-i cunoaște nimeni, dar sunt osândiți; sunt omorâți, dar dobândesc viața. Sunt săraci, dar îmbogățesc pe mulți; sunt lipsiți de toate, dar în toate au de prisos. Sunt înjosiți, dar sunt slăviți cu aceste înjosiri; sunt huliți, dar sunt îndreptățiți. Sunt ocăriți, dar binecuvântează; sunt insultați, dar cinstesc. Fac bine, dar sunt pedepsiți ca răi; sunt pedepsiți, dar se bucură, ca și cum li s-ar da viață. Iudeii le poartă război ca onora de alt neam, elenii îi prigonesc; dar cei care-i urăsc nu pot spune pricina dușmăniei lor. Ca să spun pe scurt, ce este sufletul în trup, aceea sunt creștinii în lume. Sufletul este răspândit în toate*

mădularile trupului, iar creștinii în toate orașele lumii. Sufletul locuiește în trup, dar nu este din trup, creștinii locuiesc în lume, dar nu sunt din lume. Sufletul nevăzut este închis în trupul văzut; și creștinii sunt văzuți, pentru că sunt în lume, dar credința lor în Dumnezeu rămâne nevăzută”¹².

Teologul Dumitru Fecioru scria despre această capodoperă: „*Epistola către Diognet este o perlă a literaturii creștine din primele trei secole, cum a fost numită, este necunoscută atât scriitorilor creștini din epoca patristică, cit și celor din epoca medievală*”¹³. De ce ar fi atât de necunoscută? Pentru că modul de viață al creștinilor reali nu este nici pe departe similar cu al celor ce doar se declară creștini. Spre exemplu, unii pun accent pe limba liturgică (grecii, latinii, slavii), alții pun accentul pe patriotismul cultic („cutare domnitori sau boieri nobili au fost ortodocși”) iar alții ajung la extrema de a discredita latura frumoasă și rațional limitată a patriotismului (cultele opozante stagiului militar, devreme ce însuși Hristos a avut discipoli care erau soldați). În alte cazuri mai „crislamiste” întâlnim ideea de a face bine sau de a vorbi numai cu persoanele dintr-o anume confesiune religioasă, sub pretextul că toți care sunt dintr-un alt cult sunt blestemați și trebuie eventual să dispară. Pe cine a dizolvat Hristos? Pe absolut nimeni, iar printre prietenii Săi sau ai Apostolilor Săi au fost persoane din diferite culte ale vremii. În schimb, vedem că primii creștini nu făceau bine cu scopul de a converti pe cineva, viclenește, ci făceau o faptă bună din pricina firii lor pozitive și plină de bunătate.

Primii creștini, spune această capodoperă sus amintită, nu făceau un cult dintr-un anume fel de mâncare, dintr-un obicei al locului, ci erau oameni adaptabili, echilibrați și totodată ingenioși în tot ce înseamnă înțelepciuni permanente noi cu rădăcini la fel de vechi precum veșnicia Autorului Dumnezeieștii Evanghelii. Astăzi, dacă nu dai darul la cărja arhierului după tradiția păgânească a lui Simon magul, nu ești bine văzut. Dacă nu spargi cana după mort se face strigoii. Dacă nu ridici coliva nu se mântuiește cel adormit. Știați că nimeni în afară de vreo 3-4 regiuni la nivel global folosesc coliva? Unii ortodocși nu au auzit că există așa ceva chiar dacă în regiunile lor sunt practicantii ai cultului. Nici nu vorbim despre nepracticantii în vreuna dintre aceste lucrări, ci dimpotrivă.

Toate aceste relatări ale epistolei de mai sus ne arată cât de incompatibilă este viața contemporanilor noștri cu primirea darului Duhului Sfânt rânduit de Apostoli. De ce? Pentru că dacă o propoziție din cultul tău este creștină și 1000 sunt păgâne, nu vorbim nici pe departe de creștinism. Și tot așa atunci când 999 de învățături sunt creștine și una singură este păgână, pe toate celelalte le asimilează și le schimbă culoarea precum o picătură de culoare într-un vas de var. Totul se va schimba. Pilda apocrifă a mormintelor vărute și putrede pe dinăuntrul lor se potrivește cu această situație abordată acum.

După cum descrie și Epistola către Diognet, creștinii – și aici nu se referă la ranguri, pentru că și diaconul, preotul și episcopul sunt tot creștini la bază– au un anumit stil de viață, un nivel de percepție, un echilibru profund în toate și nu se abat voit de la Evanghelie doar pentru că răstălmăcesc textul pentru a-i da un sens total opus. La fel și episcopul, indiferent că ar fi precum Timotei, episcopul a două persoane într-un început, să fie într-adevăr un episcop rațional și responsabil. Este, într-adevăr, echilibrul comunității sale, dar nu este din exteriorul ei, ci să fie mădular de bază al acesteia precum inima în trupul omului. *AMIN.*

¹² D. Fecioru, „Vademecum Patristic”, 1:4;

¹³ Pr. Prof. Dumitru Fecioru, „P.S.B.” vol. 1, „Scriserile Părinților Apostolici”, București, 1997, pag. 333 (sus);

Asociația Creștină „APOSTOLICONUL”

Telefon: 0748595007 (Președinte: Pr. Nicolae)

Web: www.apostoliconul.ro sau www.apostolicon.wordpress.com

**SFÂNTUL IERARH ȘI MĂRTURISITOR
IOAN GURĂ DE AUR**